

De volkstuinten "De zomerloop" in de Gouwelozestraat in Oostende

Wat voorafging

De tuintjes liggen op de oude spoorwegbedding Oostende – Brussel.

Op dinsdag 28 augustus 1838 reed de eerste trein naar Oostende en stopte bij het huidige voetbalplein bij het A.Z. Damiaan, campus Heilig Hart. De militairen hadden bezwaren tegen het doorbreken van de vestingmuren !

In 1839 of 1840 reed de trein door de huidige volkstuintjes langs de huidige Verenigde Natieslaan tot in het station Oostende – Stad (afgewerkt in 1844) waar het warenhuis Delhaize zich nu bevindt.

Mijn vriend Patrick Pierloot heeft in 2002 nog wel twee vrachtwagens steenslag gezeefd uit de grond tot op een zeventigtal meter diep. Ongeveer op de helft van het stuk zag je nog mooi de asse liggen van de eerste bedding. Toen de treinen zwaarder werden en hogere snelheden haalden, gebruikte men steenslag tussen de dwarsliggers.

Zorg voor het milieu bestond niet in die tijd, dus werd alles door het raam van de rijdende trein gegooid. Regelmatig vinden we gebroken flessen, glazen en andere gebruiksvoorwerpen in de grond, alsook asse, gevallen uit de vuurhaard van de stoomlocomotieven. Op ongeveer 15 meter van de afsluitingsdraad zit er nog een waterleiding voor de stoomlocs in de grond. De buis liep door tot aan de stelplaats op de (huidige) hoek van de Frère Orbanstraat en de Boogschuttersstraat.

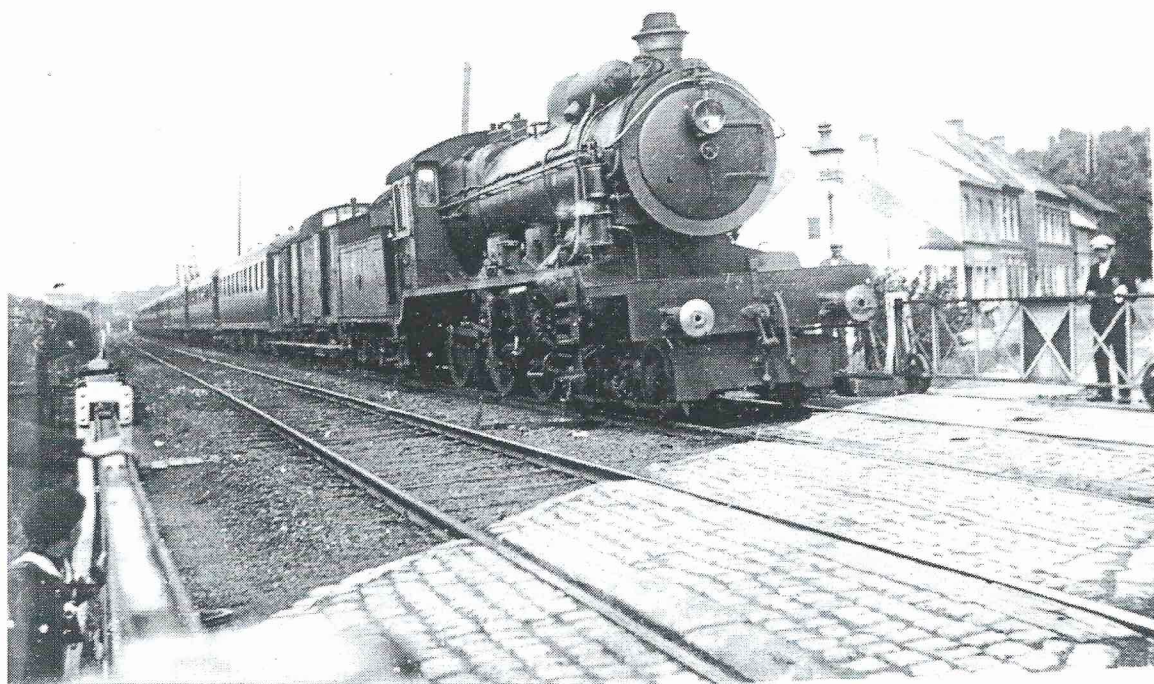

Foto : H.G. Hesselink (ongeveer 1936)

De stoomtrein reed richting Gistel, Torhout... Parijs.

Achter de huisjes was er nog een spoorlijn richting Brussel die dwars door de huidige volkstuintjes reed.

Historiek : 1838 aanleg van de lijn
 1963 laatste reizigerstrein
 1967 laatste goederentrein
 nadien af en toe een onkruidverdelgingstrein
 1984 – 1985 uitbraak van de sporen

De lijn was van strategisch belang tot het leger zelf moest opdraaien voor de onderhoudskosten.

Sinds 1991 is de lijn eigendom van de provincie. 22 kilometer ervan is nu gekend als de Groene 62.

Helemaal achteraan het volkstuincomplex is er nog een waterloop, de Zomerloop, die dienst deed als gracht. Uit de vuurhaarden van de stoomlocs vielen regelmatig brandende kolen die een uitslaande brand konden veroorzaken in het Maria-Hendrikapark, beter gekend als "het bosje".

In het bosje liep evenwijdig met de huidige volkstuintjes een tramlijn. Tijdens de zomer trok een stoomtram op rijtuigen met toeristen. Ongeveer op de plaats van de huidige Heilig Hartkliniek stond de eerste Oostendse verbrandingsoven of "strontfabriek". Af en toe reed een goederentram met aal of "beer" richting Diksmuide. Gezonde boslucht!

Het lijntje werd aangelegd in 1895 en opgebroken rond 1920. Nu is het een wandelpad, vroeger gekend onder de plastische benaming "de poepwegel".

Meiboom, Oostende

Op de Meiboom waren al tuintjes op de plaats van de huidige parkeerplaats toen de trein er nog reed. In 1946 was er geen reizigersverkeer, en vanaf 1951 geen goederenverkeer meer. De sporen werden uitgebroken en in het tracé vanaf de Verenigde Natieslaan werd de autoweg aangelegd. Die was voltooid in 1956. Al het reizigersverkeer werd afgehandeld in het huidige Kaai- of Zeestation, zoals in de periode 1935 – 1940.

Sporen en dwarsliggers werden uitgebroken, maar de eerste volkstuinders moesten met een pikhouweel de stenen te lijf gaan. (1948)

De huur van een perceeltje bedroeg 54 frank (1,34 euro) per jaar. In 1968 was dit 48 frank (1,19 euro). De prijs zal wel afhankelijk geweest zijn van de grootte van het lapje grond. De huurders betaalden aan de heer Roger Decoster, die het geld doorstortte aan de Stad die de tuintjes verpachtte.

Mevrouw Maria Keters-Potters (1894 – 1987), beter gekend als Marietje was één van de eerste volkstuinders op de Meiboom sinds 1948. Vooraan had ze haar bloementuin met bank en zandbak, achteraan werden groenten gekweekt. Ze heeft getuinierd tot ze zevenentachtig jaar werd!

Een impressie hoe de volkstuinders genoten van hun perceeltje

Mevrouw Maria Keters-Potters, Pola Coene-Keters en Nadia Coene

Foto : Coene - Keters

De telefoonpalen van de spoorweg zijn nog aanwezig.

En hoe het verder evolueerde

In 1984 werd alles opgeruimd en de vzw Akkerwinde (een hardnekkig onkruid) onder het voorzitterschap van de heer Joseph Demuynck plaatste gelijkaardige afsluitingen en hier en daar tuinhuisjes. Het stuk spoorweg Oostende-Brussel kreeg de naam "De zomerloop") naar de naam van de beek die helemaal achteraan gelegen is.

De vroegere huurders hadden voorrang op het pachten van de nieuwe percelen. De allerlaatste tuin behoorde bij de twee huizen van de spoorweg. Na aankoop van de huizen door de Stad hebben de scouts er hun stek. De tuin is echter nog altijd eigendom van de NMBS.

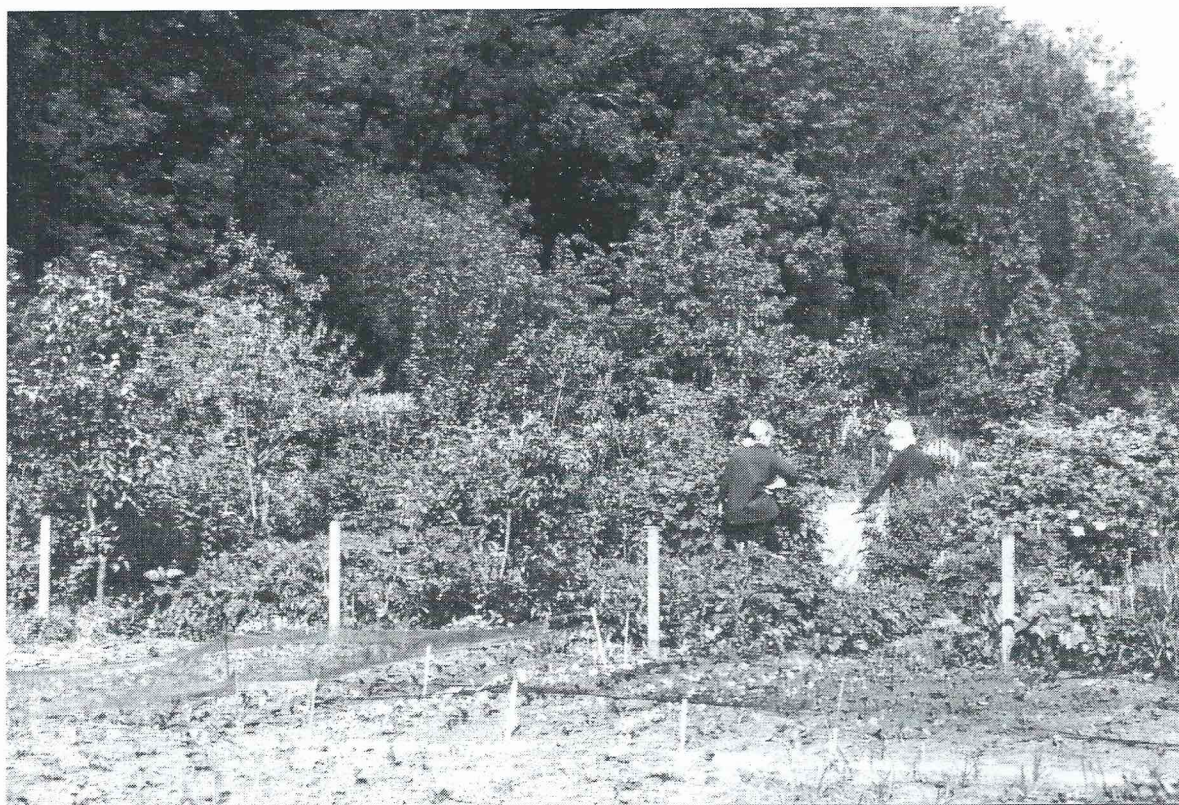
Alle tuintjes zijn genummerd. Als je bijvoorbeeld het perceel 4.5 ziet wil dit zeggen dat de oppervlakte 180 m² bedraagt, en dat het gaat om het vijfde tuintje in de rij, te tellen vanaf het bushokje bij de Bosweg. Het tuinhuisje huur je aan Akkerwinde. Menig perceel is echter niet uitgerust met een tuinhuisje, daar veel van de huurders aan de overkant van de straat wonen en er dus geen behoefte aan hebben. Daarbij betaal je nog de pacht voor het perceel, en krijg je maandelijks het tijdschrift "De volkstuin" in de bus.

De allereerste realisatie van de Akkerwinde was het volkstuincomplex Karel Achtergaele (gewezen schepen) op Stene. In 1985 kwam "De Groen Dyck") op de Vuurtorenwijk in gebruik. Daar kwam de opgehoogde grond uit het opgedroogde slib van de vijver uit het Leopoldpark van pas.

Er wordt "klassiek" alsook biologisch getuinierd. Persoonlijk spit ik en gebruik wat koemest bij het uitplanten. Met een zak van 20 kilo doe ik minstens vijf jaar! Langzaam maar zeker neem je werkwijzen van anderen over : gebruik van koolkragen,

goudsbloem en afrikaantjes tegen schadelijke insecten. Naast wortelen staat prei of ajuin...

Anderzijds heb ik begrip voor iemand die een verwaarloosd stuk overneemt en het onkruid te lijf gaat met chemische middelen. Met de hand wieden is dan onbegonnen werk. Nog geen week later is het onkruid terug! Maar als het onkruid nog vrij klein is, bestaan hiervoor aangepaste werktuigen zoals schoffel of verkruimelaar.

Gezellig keuvelen tussen groenten en groen. Foto : Gilbert Vandamme, fotoclub Spoor

Je mag op je perceel 10% voorzien voor bloemen.

Tuiniersters hebben wij ook.

Zij zijn over het algemeen een toonbeeld van netheid en kweken graag bloemen, zoals nevenstaande foto bewijst.

Foto Gilbert Vandamme

Over het algemeen zijn we allemaal goede vrienden, zelfs al kennen we elkaars familienaam niet eens. Plantjes en zaden worden uitgewisseld en mijn kippen thuis kunnen zich tegoed doen aan allerlei groenafval van mijn burens. Wat niet bruikbaar is komt op de composthoop terecht.

Toen ik begon te sukkelen met mijn gezondheid zonden de dokters me steevast de tuin in : één van de beste anti-stressmiddelen.

Wie belangstelling heeft, richt zijn aanvraag naar

De Akkerwinde vzw
p.a. Stadhuis – vierde verdieping
8400 Oostende

Daar kom je op een wachtlijst terecht, want er zijn veel meer kandidaten dan beschikbare stukjes grond.

Foto : Gilbert Vandamme

Ronny Standaert

PS. Als iemand foto's zou hebben over de Meiboom, Stene station...graag een seintje, 0477/80.54.18, Ronny Standaert, Dahlialaan 54 in Oostende.

Bronnen :

Sporend door Noord-West-Vlaanderen, Frans Waeyaert

Geschiedkundig overzicht van het openbaar vervoer in de streek Oostende – Veurne (1838 – 1904)

Daniël De Volder

De Groene 62, provinciebestuur West-Vlaanderen

De Plate, jaargang 19 nrs 6/7/8/1990 : anderhalve eeuw spoor en stations in Oostende,

Gevaert Ferdinand

Coene-Keters

Roger Decoster

Madeleine Vandekeere

Oscar Nuyts, heemkundige kring 't Schorre

Henri Lanoye

Yves Verhoest

Patrick Pierloot

Fernand Derycker

Correctie : Emile Smissaert, De Plate en Simon Ippel, Jeugd en Muziek en De Plate